

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декан факультету
геології, географії, рекреації і туризму
Катерина КРАВЧЕНКО

“ 18 ” серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА РЕГІОНІВ

рівень вищої освіти	<u>магістр</u>
галузь знань	<u>С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</u>
спеціальність	<u>С6. Географія та регіональні студії</u>
освітня програма	<u>«Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», «Урбаністика, геопланування та сталий розвиток міст»</u>
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«27» серпня 2025 року, протокол № 12

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Євгенія ТЕЛЕБЕНЄВА, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця

Протокол № 11 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

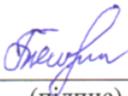
(підпис) Людмила НЕМЕЦЬ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток»

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) Людмила КЛЮЧКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Урбаністика, геопланування та сталий розвиток міст»

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) Євгенія ТЕЛЕБЕНЄВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 7 від «27» серпня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії

(підпис) Юлія ПРАСУЛ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток міст та регіонів» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» та освітньо-наукової програми «Урбаністика, геопланування та сталий розвиток міст» підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С6. Географія та регіональні студії.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни «Сталий розвиток міст та регіонів» полягає у формуванні у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С6 «Географія та регіональні студії» системних теоретичних знань і практичних компетентностей щодо закономірностей, принципів та інструментів сталого розвитку міських і регіональних соціально-економічних систем. Дисципліна спрямована на опанування сучасних підходів до аналізу та планування просторового розвитку, оцінювання екологічних, економічних і соціальних викликів урбанізованих територій, а також на розвиток здатності розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення у сфері сталого розвитку міст і регіонів відповідно до цілей сталого розвитку, стратегій регіонального розвитку та принципів інтегрованого геопланування.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розвиток умінь навчатися та самостійно вдосконалювати знання, раціонально розподіляти час і своєчасно презентувати результати;
- здатність виявляти проблеми, формулювати їх та знаходити ефективні рішення;
- уміння працювати в колективі;
- навички наукового аналізу сучасних викликів і процесів взаємодії природи та суспільства із застосуванням принципів раціонального використання ресурсів, знань законодавства у сфері природокористування, міського й регіонального планування для розробки шляхів оптимізації та забезпечення сталого розвитку регіонів;
- здатність розробляти й сприяти реалізації регіональних програм сталого розвитку, здійснювати просторове планування на різних рівнях;
- уміння проводити професійну оцінку програм, стратегій і планів територіального розвитку, аналізувати процеси глобалізації, регіоналізації та урбанізації, виконувати геоекологічну й соціально-географічну експертизу та моніторинг;
- здатність досліджувати міські процеси, оцінювати управлінські рішення щодо розвитку громад і регіонів та визначати якість менеджменту;
- уміння критично осмислювати просторові проблеми й диспропорції, працювати з різними видами просторової інформації;
- здатність адаптувати й розширювати професійні компетентності з урахуванням сучасних викликів просторового розвитку в умовах воєнного стану та майбутньої відбудови України;
- розуміння сутності понять «просторове планування», «геопростір»,

підходів до їхнього трактування та методів дослідження;

– отримання знань, умінь і навичок для обґрунтованого вирішення питань сталого розвитку територій;

– уміння виступати, брати участь у дискусіях, вести ділову комунікацію та управляти проектами у сфері стратегічного планування й просторового розвитку регіонів України.

1.3 Кількість кредитів – 4.

1.4 Кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Рік підготовки:	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
12 год.	6 год.
Практичні	
24 год.	6 год. (4 год. ОПП ЕСГРР)
Лабораторні	
-	-
Самостійна робота	
84 год.	108 год. (110 год. ОПП ЕСГРР)
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток».

Формування загальних та фахових компетентностей: ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності: СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня. СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг. СК 7. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку. СК10. Здатність використовувати професійні знання з фізичної та соціально-економічної географії у процесі комплексного вивчення територій.

ОНП «Урбаністика, геопланування та сталий розвиток міст».

Спеціальні (фахові) компетентності: СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів. СК 3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку. СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня. СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суцільно-географічну експертизу та моніторинг. СК 7. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку. СК 12. Здатність проводити просторовий аналіз урбанізованих систем на основі кількісних і якісних даних, здійснювати регіональну діагностику на основі міського і районного планування. СК 13. Здатність ідентифікувати, вимірювати та оцінювати фактори у просторово-часовому континуумі для моделювання траєкторій розвитку міст, визначення передумов та особливостей стійкого розвитку міст. СК 14. Здатність ідентифікувати, аналізувати й оцінювати економічні, соціальні та екологічні проблеми процесів урбанізації у їх просторовій перспективі та пропонувати шляхи їх розв'язання із застосуванням сучасних підходів до геопланування та Smart-управління територіями відповідно до концепції стійкого розвитку.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток».

Програмні результати навчання: ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня. ПР09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг. ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму. ПР14. Аналізувати потенціал територій щодо здійснення господарської діяльності.

ОНП «Урбаністика, геопланування та сталий розвиток міст».

Програмні результати навчання: ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня. ПР09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і

планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг. ПР16. Розуміти та аналізувати особливості сучасної урбанізації; рівні, темпи урбанізації у різних країнах світу; проблеми, пов'язані з урбанізацією та урбанізованістю, та шляхи їх розв'язання. ПР17. Володіти географічними основами та навичками геопланування і містобудівної політики, застосовувати географічні підходи до проектування міських систем розселення.

студенти повинні знати:

- теоретичні основи сталого розвитку, його принципи та цілі;
- міжнародні та національні нормативно-правові документи у сфері сталого розвитку;
- особливості соціальних, економічних та екологічних аспектів сталого розвитку міст і регіонів;
- сучасні концепції та стратегії управління міським і регіональним розвитком;
- методи оцінювання екологічного, економічного та соціального стану територій;
- світовий та вітчизняний досвід реалізації стратегій сталого розвитку;
- інструменти планування збалансованого просторового розвитку.

студенти повинні вміти:

- аналізувати та оцінювати стан міських і регіональних систем з позицій сталого розвитку;
- застосовувати методи стратегічного планування у сфері сталого розвитку;
- розробляти пропозиції щодо підвищення ефективності управління ресурсами територій;
- здійснювати оцінку впливу господарської діяльності на навколишнє середовище;
- інтегрувати соціально-економічні та екологічні підходи при формуванні програм розвитку;
- використовувати сучасні інформаційні технології та статистичні методи для дослідження міських і регіональних процесів;
- аргументовано представляти результати досліджень, формувати висновки та рекомендації для органів управління та громадськості.

1.8. Пререквізити: здобувачі повинні мати базові знання з суспільної географії, регіонального розвитку, розуміння просторових процесів і факторів конкурентоспроможності територій; навички роботи з науковими джерелами, статистичною та картографічною інформацією. Наявність цих знань і вмінь підтверджується результатами ЄВІ.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу. Теоретичні основи сталого розвитку. Парадигма. Базові концепції. Поняття та еволюція концепції сталого розвитку. Принципи, цілі та завдання сталого розвитку. Глобальні виклики сучасності та роль міст і регіонів.

Тема 2. Історія розвитку та нормативно-правові засади сталого розвитку. Дослідження сталого розвитку і його вплив. Тракткування сутності сталого розвитку. Міжнародні документи (Порядок денний XXI ст., Цілі сталого розвитку ООН). Національні стратегії та програми сталого розвитку України. Політика ЄС у сфері сталого розвитку.

Тема 3. Місто як об'єкт сталого розвитку. Урбанізаційні процеси та їхні наслідки. Соціально-економічні та екологічні проблеми міст. Концепції «розумного» та «зеленого» міста.

Тема 4. Регіональний вимір сталого розвитку. Регіон як соціально-економічна система. Особливості збалансованого розвитку регіонів України. Приклади реалізації регіональних стратегій сталого розвитку.

Тема 5. Інструменти та методи забезпечення сталого розвитку міст і регіонів. Стратегічне планування розвитку територій. Програмно-цільовий підхід, публічно-приватне партнерство. Індикатори та показники сталого розвитку.

Тема 6. Перспективи та виклики сталого розвитку в Україні. Вплив воєнних дій на стратегії розвитку міст і регіонів. Відновлення територій на засадах сталого розвитку. Євроінтеграційний курс і майбутнє сталого розвитку в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

ОНП «Урбаністика, геопланування та сталий розвиток міст».

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Вступ до курсу. Теоретичні основи сталого розвитку. Парадигма. Базові концепції.	20	2	4			14	20	1	1				18
Тема 2. Історія розвитку та нормативно-правові засади сталого розвитку. Дослідження сталого розвитку і його вплив. Тракткування сутності сталого розвитку.	20	2	4			14	20	1	1				18
Тема 3. Місто як об'єкт сталого розвитку.	20	2	4			14	20	1	1				18
Тема 4. Регіональний вимір сталого розвитку.	20	2	4			14	20	1	1				18
Тема 5. Інструменти та методи забезпечення	20	2	4			14	20	1	1				18

сталого розвитку міст і регіонів.												
Тема 6. Перспективи та виклики сталого розвитку в Україні.	20	2	4			14	20	1	1			18
Усього годин	120	12	24			84	120	6	6			108

ОПП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток».

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ до курсу. Теоретичні основи сталого розвитку. Парадигма. Базові концепції.	20	2	4			14	19	1				18
Тема 2. Історія розвитку та нормативно-правові засади сталого розвитку. Дослідження сталого розвитку і його вплив. Трагування сутності сталого розвитку.	20	2	4			14	19	1				18
Тема 3. Місто як об'єкт сталого розвитку.	20	2	4			14	20	1	1			18
Тема 4. Регіональний вимір сталого розвитку.	20	2	4			14	20	1	1			18
Тема 5. Інструменти та методи забезпечення сталого розвитку міст і регіонів.	20	2	4			14	20	1	1			18
Тема 6. Перспективи та виклики сталого розвитку в Україні.	20	2	4			14	22	1	1			20
Усього годин	120	12	24			84	120	6	4			110

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1.	Теоретичні основи сталого розвитку	4	1
2.	Нормативно-правові засади сталого розвитку	4	1
3.	Місто як об'єкт сталого розвитку	4	1 *
4.	Регіональний вимір сталого розвитку	4	1 *
5.	Інструменти та методи забезпечення сталого розвитку	4	1 *
6.	Перспективи та виклики сталого розвитку в Україні	4	1 *
Разом		12	6 год. (4 год. *)

* Відноситься також до ОПП ЕСГРР ЗФН

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1.	Опрацювати рекомендовану літературу (розділи про парадигму і базові концепції). Зробити презентацію на тему: «Еволюція концепції сталого розвитку». Підготувати відповідь на питання: «У чому різниця між економічним зростанням та сталим розвитком?»	14	18
2.	Ознайомитися з міжнародними документами (Цілі сталого розвитку ООН). Підготувати презентацію однієї ЦСР та її адаптацію в Україні.	14	18
3.	Опрацювати кейси «розумних» та «зелених» міст світу. Провести SWOT-аналіз обраного українського міста з точки зору сталого розвитку. Підготувати висновки у формі короткого звіту.	14	18
4.	Зібрати статистичні дані про соціально-економічні та екологічні показники двох регіонів. Порівняти регіони, скласти таблицю. Написати есе «Проблеми та перспективи сталого розвитку мого регіону».	14	18
5.	Опрацювати індикатори сталого розвитку (екологічний слід, індекс якості життя, ВВП на душу населення). Побудувати графіки та таблиці за статистичними даними обраного міста/регіону. Інтерпретувати результати.	14	18
6.	Ознайомитися з прикладами відновлення міст і регіонів у постконфліктних країнах. Розробити пропозиції для відновлення конкретного міста/регіону України. Підготувати коротку доповідь для обговорення.	14	18 (20*)
Разом		84	108 год. (110 год.*)

* Відноситься до ОПП ЕСГРР ЗФН

Примітка: При виконанні завдань необхідно використовувати рекомендовану основну і допоміжну літературу та інформаційні ресурси в Інтернеті, наведені у робочій програмі навчальної дисципліни.

6. Індивідуальне завдання (програмою не передбачено)

7. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративні,
- репродуктивні,
- проблемного викладу,
- частково-пошукові,
- дослідницькі методи.

У разі подовження воєнного стану, пов'язаного зі збройною агресією проти України, та обумовленою цим складною безпековою ситуацією в Харківській області та місті Харків заняття проводяться дистанційно в форматі відеоконференції (платформи Zoom, Google Meet – на вибір студентів і з урахуванням обмеженості використання платформ). Консультації індивідуальні та групові відбуваються з використанням месенджерів.

8. Методи контролю

- усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне);
- обговорення та дискусія,
- перевірка практичних робіт;
- поточний та підсумковий письмовий контроль в Moodle.

Курс «Сталий розвиток міст та регіонів» створений і відкритий для студентів на навчальній платформі Moodle. Всі види контролю проводяться й оцінюються на цій платформі.

Підсумкова (екзаменаційна) контрольна робота проводиться в письмовій формі. У разі проведення заліку в дистанційній формі використовується LMS платформа «Moodle» з автентифікацією здобувача у режимі відеоконференції. Використовуються технічні і програмні засоби, які дозволяють забезпечити аудіо- і відеофіксацію.

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, всі контрольні заходи мають проводитися з обов'язковим дотриманням студентами вимог академічної доброчесності. Якщо академічну недоброчесність виявлено при проведенні поточної або підсумкової контрольних робіт, то оцінка за виконання роботи має бути знижена до 0 балів.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Підсумкова (екзаменаційна) робота	Сума
Практичні роботи									
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	20	60	40	100
5	7	7	7	7	7				

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

ПЗ 1, ПЗ 2, ... – практичне заняття

Практичне заняття 1– 5 балів:

- доповіді за темами – 3 бали;
- відповіді на запитання, участь у дискусії – 2 бали.

Максимальну кількість балів (5 балів) здобувач отримує за умови, якщо завдання виконані повністю та правильно на основі глибоких знань теорії та застосування методики дослідження, продемонстровано творчий підхід до розкриття питання, зауваження до виконаних завдань відсутні. Високі бали (3-4 бали) здобувач отримує за умови, якщо завдання виконані вчасно та повністю, містить несуттєві недоліки, знання достатні. Якщо завдання виконано частково, висновки не аргументовані, у роботі зустрічаються суттєві помилки, знання поверхові або фрагментарні здобувач може отримати бали у діапазоні (1-2 бали). Якщо робота не здана оцінюється у 0 балів.

Практичне заняття 2-6 – 7 балів:

- доповіді за темами – 5 балів;
- відповіді на запитання, участь у дискусії – 2 бали.

Максимальну кількість балів (7 балів) здобувач отримує за умови, якщо завдання виконані повністю та правильно на основі глибоких знань теорії та застосування методики дослідження, продемонстровано творчий підхід до розкриття питання, зауваження до виконаних завдань відсутні. Високі бали (5-4 балів) здобувач отримує за умови, якщо завдання виконані вчасно та повністю, містить несуттєві недоліки, знання достатні. Якщо завдання виконано частково, висновки не аргументовані, у роботі зустрічаються суттєві помилки, знання поверхові або фрагментарні здобувач може отримати бали у діапазоні (3-1 бал). Якщо робота не здана оцінюється у 0 балів.

Контрольна робота, передбачена навчальним планом – 20 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 4 *5 бали. Підсумкова (екзаменаційна) робота – 40 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 4 *10 балів.

Максимальну кількість балів (5 та 10 балів відповідно для поточної та підсумкової контрольної роботи) здобувач отримує за умови, якщо питання розкрито повністю та правильно на основі глибоких знань теорії та практики, продемонстровано творчий підхід та висловлені аргументовані власні думки. Високі бали (3-4 та 5-9 балів відповідно для поточної та підсумкової контрольної роботи) здобувач отримує за умови, якщо питання розкрито повністю, але містить несуттєві недоліки, продемонстровані достатні знання. Якщо питання розкрито частково, думки не аргументовані, у роботі зустрічаються суттєві помилки, знання поверхові або фрагментарні здобувач може отримати 1-2 та 1-4 балів відповідно для поточної та підсумкової контрольної роботи). Якщо відповідь відсутня – 0 балів.

Здобуття неформальної освіти за даною навчальною дисципліною не передбачено.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Бачинський Г. А. Сталий розвиток: теорія, методологія, практика. – Київ: Ліра-К, 2018. – 320 с.
2. Білорус О. Г. Глобальна перспектива і сталий розвиток: (Системні маркетинг. досл.) / О. Г. Білорус, Ю. М. Мацейко. – К.: МАУП, 2005. – 492 с.
3. Боголюбов В. М. Стратегія сталого розвитку: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.
4. Веклич О. О. Економічні засади сталого розвитку: навчальний посібник. – Київ: НаУКМА, 2020. – 275 с.
5. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку: метод. посіб. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2011. – 200 с.
6. Данилишин Б. М., Міщенко В. С. Сталий розвиток: економіка, екологія, суспільство. – Київ: Наукова думка, 2019. – 288 с.
7. Дорогунцов С., Ральчук О. Сталий розвиток - цивілізаційний діалог

природи і культури // Вісник НАН України. - 2001. - № 10. - с. 16-32.

8. Кардаш В. Я., Сотник І. М. Сталій розвиток: навчальний посібник. – Суми: СумДУ, 2017. – 256 с.

9. Кононенко О. Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навч.-метод. посіб. – К.: Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2016. – 124 с.

10. Мельник Л. Г., Карінцева О. І. Основи стійкого розвитку. Практикум: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2006. – 228 с.

11. Основи стійкого розвитку: навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельник. – Суми: Університетська книга, 2005. – 654 с.

12. Поліщук В. Г. Понятійно-категоріальний апарат політики стимулювання сталого розвитку регіону / В. Г. Поліщук // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 11. – С. 168 – 173.

13. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: Одеса: Астропринт, 2001, -

14. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. – 744 с.

15. Щокін Г. В. Концепція соціального розвитку: висновки для України: Наукове видання. – К.: МАУП, 2002. – 72 с.

Допоміжна література:

1. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації. Монографія. - Луцьк: Надстир'я, 2001. - 528 с.

2. Крисаченко В. С., Хілько М. І. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку. – К.: Знання України”, 2002. – 598 с.

3. Осауленко О. Г. Інформаційне забезпечення державного управління сталим розвитком. – К., 2001. 72 с.

4. Основні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту / Комітет керівників Європейської конференції Міністрів регіонального планування // Документ для Ганноверської Конференції (Ганновер, Німеччина, 7-8 вересня 2000 р.; проект: 2000 р).

5. Павленко Ю. В. Глобалізація та її протиріччя. //Наука та наукознавство. – 2000, № 3, с. 11-22.

6. Патока І. В. Міжнародна система індикаторів сталого розвитку як складова глобальних економічних вимірів. // Вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. - 2001. - №2 (Географічні науки (економічна і соціальна географія, країнознавство). - С. 72-76.

7. Семенюк Е. Філософські засади сталого розвитку. Навчальний посібник для магістрів та аспірантів. – Львів: Афіша, 2002. – 200 с.

8. Сонько С. П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми: Монографія. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 278 с.

9. Стратегічні напрями сталого розвитку України / НАН України: РВПС України / Б. М. Данилишин (ред.) – К.: РВПС України НАН України, 2002. – 262 с.

10. Трегобчук В. М. Концепція сталого розвитку для України. //Вісн. НАН України. – 2002, № 2, с. 31-40.

11. Україна на зламі тисячоліть: історичний екскурс, проблеми, тенденції та перспективи /Кол. Моногр. Г. В. Щокін, М. В. Попович, М. С. Кармазіна та інші; За заг. ред. Г. В. Щокіна, М. Ф. Головатого; Авт. передм. Л. М. Кравчука. – К., 2000, с.384.

12. Інформація: природа, людина, суспільство (суспільно-географічні аспекти): колективна монографія / за ред. Л. М. Немець, К. В. Мезенцева (Немець К., Немець Л., Мезенцев К., Сегіда К., Кравченко К., Телебенєва Є., Ключко Л., Кандиба Ю., Кобилін П.). – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 408 с.

13. Information geography & gis : textbook / K. Niemets, K. Kravchenko, P. Kobylin, I. Telebienieva. – Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2023. – 92 p. <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18254>

14. Liudmyla Niemets, Kateryna Sehida, Anatoliy Babichev, Josep Vila Subiros, Cezar Morar, Vasile Grama, Kateryna Kravchenko & Ievgeniia Telebienieva (2024). Issues of the Military Brownfields in Ukraine: A Sustainable Development Perspective. In: Morar, C., Berman, L., Erdal, S., Niemets, L. (eds) Achieving Sustainability in Ukraine through Military Brownfields Redevelopment. NATOARW 2023. NATO Science for Peace and Security Series C: Environmental Security. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-024-2278-8_9

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Телебенєва Є. Ю. Сталий розвиток міст та регіонів: дистанційний курс [Електронний ресурс] / Є. Ю. Телебенєва // Центр підтримки цифрового навчання навчального відділу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна – Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15094>

2. Міністерство економіки України. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://me.gov.ua/view/22e86f94-a9dd-421e-adcb-e38748a4b7cb>

3. Sustainable cities and communities - European Commission [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/database/sustainable-cities-and-communities>

4. Urban sustainability - European Environment Agency [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/urban-sustainability>